

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางการดำเนินงานโดยมีเป้าประสงค์ในการอนุรักษ์และจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นไปอย่างสมดุลและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่คำนึงถึงการดำเนินงานใน 3 มิติ ได้แก่ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในกรณีนี้ กระทรวงทรัพยากรฯ ได้จัดทำข้อมูลการพัฒนาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับใช้ประโยชน์ในการประชุมความเป็นหุ้นส่วนของรัฐสภาเอเชียและยุโรป โดยแยกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ 1) การดำเนินงานในเวทีระหว่างประเทศ 2) การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1) การดำเนินงานในเวทีระหว่างประเทศ

ความร่วมมือระหว่างประเทศในแง่ของการกำหนดนโยบายด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ประเทศไทย โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้เข้าร่วมการกำหนดแนวนโยบายดังกล่าว ภายใต้ คณะกรรมาธิการว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on Sustainable Development, UNCSD)

คณะกรรมาธิการว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (United Nations Commission on Sustainable Development, UNCSD) เป็นองค์กรกลางในระดับการเมือง (Central Political Forum) ทำหน้าที่รายงานโดยตรงต่อสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly, UNGA) โดยผ่านคณะกรรมาธิการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Economic and Social Council, ECOSOC) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2535 ตามมติการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nations Conference on Environment and Development, UNCED) หรือการประชุมสุดยอดของโลก (The Earth Summit) หรือการประชุมริโอ (Rio Conference) ณ กรุงริโอ เดอ จาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ซึ่งเป็นการประชุมระดับผู้นำประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ที่มีจุดมุ่งหมายในการกำหนดยุทธศาสตร์ว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาในทุกสาขาสำหรับประชาคมโลก เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไปในอนาคต โดยที่ประชุมมีมติให้การรับรองเอกสารสำคัญ 3 ฉบับ คือ ปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (Rio Declaration on Environment and Development) แถลงการณ์เกี่ยวกับหลักการทางด้านป่าไม้ (State of Forest Principle) และแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งเป็นแผนแม่บทของประชาคมโลกในการดำเนินการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2545 องค์กรสหประชาชาติจัดการประชุมสุดยอดโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (World Summit on Sustainable Development, WSSD) หรือการประชุม Rio+10 ณ นครโจฮันเนสเบิร์ก สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามการดำเนินงานตาม Agenda 21 และผลลัพธ์อื่นๆ จากการประชุม UNCED โดยที่ประชุมให้การรับรองเอกสาร 2 ฉบับ คือ

Type I Outcome ซึ่งเป็นเอกสารที่มีลักษณะเป็นพันธกรณี ได้แก่ ปฏิญญาโจฮันเนสเบิร์ก (Johannesburg Declaration) และแผนการดำเนินงานโจฮันเนสเบิร์ก (Johannesburg Plan of Implementation for WSSD, JPOI) และ Type II Outcome ซึ่งมีลักษณะของความเป็นหุ้นส่วนหรือ ขั้วริเริ่ม (Partnership/Initiatives) เสริมเติมจากข้อตกลงระหว่างรัฐบาล

ที่ประชุม WSSD มอบหมายให้ CSD เป็นองค์กรในระดับบริหารที่รับผิดชอบเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้กรอบการดำเนินงานขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นเวทีในการพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวกับการบูรณาการ 3 เสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งได้แก่ การพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งทำหน้าที่ติดตามการดำเนินงานตามผลการประชุม WSSD โดยมีสมาชิกจำนวน 53 ประเทศ กระจายตามเขตภูมิศาสตร์คือ เอเชีย 11 ประเทศ แอฟริกา 13 ประเทศ ลาตินอเมริกาและแคริบเบียน 10 ประเทศ ยุโรปตะวันออก 6 ประเทศ และ ยุโรปตะวันตกและอื่นๆ 13 ประเทศ ซึ่งสมาชิกของคณะกรรมการฯ มาจากการเลือกตั้งของสมาชิก องค์การสหประชาชาติภายใต้คณะกรรมการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (Economic and Social Council, ECOSOC)

ในคราวการประชุม CSD สมัยที่ 11 เมื่อ ปี พ.ศ. 2546 ณ ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ซึ่งถือเป็นการประชุมครั้งสำคัญ เนื่องจากเป็นการประชุมครั้งแรก หลังจากการประชุม WSSD ที่ต้องกำหนดแนวทางในการนำผลการประชุม WSSD ไปปฏิบัติให้เป็น รูปธรรม จึงมีการปฏิรูปการดำเนินงานของ CSD เพื่อให้สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการอนุวัติตาม JPOI ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดรูปแบบและแผนการดำเนินงานของ CSD สำหรับระยะเวลา 14 ปี คือในระหว่างปี พ.ศ. 2547-2560 ซึ่งมีการกำหนดการดำเนินงานเป็นรอบ รอบละ 2 ปี คือ

- Review Session จัดขึ้นในปีแรก มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความคืบหน้าของการอนุวัติตาม Agenda 21 และ JPOI รวมทั้งปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน โดยทำการประเมินบนพื้นฐานของข้อมูลจากแหล่งต่างๆ อาทิ รายงานของเลขาธิการสหประชาชาติที่รวบรวมข้อมูลจากรายงานของประเทศสมาชิก และผลจากการประชุมระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค
- Policy Session จัดขึ้นในปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อหารือเกี่ยวกับทางเลือก ด้านนโยบายและการดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการอนุวัติตาม ที่ระบุไว้ใน Review Session

ทั้งนี้ แผนการดำเนินงานของ CSD (Multi-Year Programme of Work of the CSD) แต่ละรอบมีสาระครอบคลุมกลุ่มหัวข้อหลัก (Thematic Cluster) ดังนี้

- รอบที่ 1 (พ.ศ.2547-2548) น้ำ สุขาภิบาล และการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์
- รอบที่ 2 (พ.ศ.2549-2550) พลังงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาอุตสาหกรรม มลพิษทางอากาศ/บรรยากาศ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- รอบที่ 3 (พ.ศ.2551-2552) การเกษตรกรรม การพัฒนาชนบท ที่ดิน การขาดแคลนน้ำ และความแห้งแล้ง
- รอบที่ 4 (พ.ศ.2553-2554) การคมนาคม เคมี การจัดการของเสีย เหมืองแร่ และกรอบ 10 ปีสำหรับการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
- รอบที่ 5 (พ.ศ.2555-2556) ป่าไม้ ความหลากหลายทางชีวภาพ เทคโนโลยีชีวภาพ การท่องเที่ยว และภูเขาที่สูง
- รอบที่ 6 (พ.ศ.2557-2558) มหาสมุทรและทะเล ทรัพยากรทางทะเล และการจัดการเดือนภัยทางธรรมชาติ
- รอบที่ 7 (พ.ศ.2559-2560) การประเมินภาพรวมของการอนุวัติตาม Agenda 21 และ JPOI และ The Programme for Further Implementation of Agenda 21

ปี 2553 เป็นการประชุม CSD สมัยที่ 18

การประชุม CSD สมัยที่ 18 ซึ่งจัดขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 2553 ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกาที่ผ่านมา เป็นการประชุมในรอบที่ 4 ของแผนการดำเนินงาน โดยเป็นปีแห่งการทบทวน ติดตามความคืบหน้า รวมทั้งปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืน ในเรื่อง คมนาคม (Transport) สารเคมี (Chemicals) การจัดการของเสีย (Waste management: hazardous and solid wastes) เหมืองแร่ (Mining) และการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production) โดยคณะผู้แทนไทยได้มีบทบาทในการนำเสนอความคืบหน้าในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย รวมทั้ง ได้นำเสนอแนวทางในการนำไปสู่ทางเลือกนโยบายที่จะมีการเจรจาในการประชุม สมัยที่ 19 ในปีพ.ศ. 2554 ดังนี้

1. คมนาคม

ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่า คมนาคมถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการขจัดความยากจนในประเทศกำลังพัฒนา และมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในภาพรวม โดยใช้พลังงานทดแทนในระบบขนส่งสาธารณะดังกล่าวให้มากที่สุด ซึ่ง ประเทศไทยได้นำเสนอการกำหนดนโยบายด้านการขนส่งสาธารณะ และความสำเร็จในการดำเนินงานด้านระบบขนส่งมวลชน อย่างไรก็ตาม ประเทศพัฒนาแล้วและองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องให้การสนับสนุนประเทศกำลังพัฒนา ทั้งในส่วนของการเงิน และเทคโนโลยีที่ใช้ในการพัฒนาระบบขนส่ง

สาธารณะ โดยจะต้องคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาระบบคมนาคมต่างๆ ด้วย โดยเฉพาะในส่วนของมลพิษทางอากาศ ทั้งนี้ ที่ประชุมเห็นว่าความร่วมมือในระหว่างประเทศกำลังพัฒนาด้วยกัน (South-South Cooperation) จะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาระบบคมนาคมอย่างยั่งยืน

2. สารเคมีอย่างยั่งยืน

ที่ประชุมเห็นว่า ถึงแม้สารเคมีจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนา แต่ก็มีส่วนประกอบของสารพิษที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การจัดการให้มีการใช้อย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดวงจรชีวิต (life cycle) ของสารเคมีเหล่านั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งคาดว่าอีก 20 ปีข้างหน้าจะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมสารเคมีอย่างต่อเนื่อง โดยที่ประชุมเห็นว่า การดำเนินงานภายใต้กรอบ Strategic Approach to International Chemicals Management (SAICM) ซึ่งเป็นกรอบนโยบายโดยสมัครใจเกี่ยวกับการจัดการสารเคมีนั้น ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี อย่างไรก็ตาม ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการลงทุนอย่างต่อเนื่องในเรื่องการเสริมสร้างศักยภาพ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การวิจัยและการพัฒนา รวมถึงความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการดำเนินงานภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีทั้งสามอนุสัญญา ซึ่งได้แก่ อนุสัญญาบาเซล อนุสัญญารอตเตอร์ดัม และอนุสัญญาสตอกโฮล์ม โดยควรมีการประสานงานระหว่างอนุสัญญาเหล่านั้น และให้ดำเนินงานในลักษณะที่สนับสนุนซึ่งกันและกันให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรมีการเสริมสร้างความร่วมมือในการแจ้งและแลกเปลี่ยนข้อมูลภายใต้ระบบและกลไกต่างๆ ในระดับนานาชาติให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบของสารเคมีต่อสุขภาพให้กับประชาชน โดยทั่วไป รวมทั้งการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และหลักการ ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter pays principle) ซึ่งผู้แทนไทยได้เน้นย้ำในเรื่องประโยชน์ของการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในการจัดการสารเคมีและกากของเสีย

3. กากของเสีย

รัฐบาลหลายประเทศใช้หลักการ 3R (Reduce, Reuse และ Recycle) และหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (polluter pays principle) เป็นหลักการสำคัญในการกำหนดนโยบายและกฎหมายในการจัดการกากของเสีย โดยที่ประชุมเห็นว่า รัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการจัดการกากของเสียอย่างยั่งยืน ในขณะที่ภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญในการเก็บ รวบรวม และนำกลับไปใช้ใหม่ (recycling) อย่างไรก็ตาม ในประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ยังเป็นการจัดการกากของเสียนอกระบบ นอกจากนี้ ยังมีความกังวลเกี่ยวกับการทิ้ง/การกำจัดและการขนส่งกากของเสียข้ามประเทศอย่างผิดกฎหมาย โดยเฉพาะในส่วนของ electronic waste และ radioactive waste ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการผลักดันให้มีการลงทุนเพื่อการจัดการกากของเสียในลักษณะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเสริมสร้างสมรรถนะในการดำเนินงานให้กับประเทศกำลังพัฒนา โดยผ่านความร่วมมือระหว่างภูมิภาคและระหว่างประเทศ โดยผู้แทนไทยนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จเชิงนโยบายและการดำเนินงานด้านการจัดการขยะและกากของเสียแบบบูรณาการ

4. การจัดการเหมืองแร่อย่างยั่งยืน

ที่ประชุมเห็นว่า เหมืองแร่สามารถช่วยจัดความยากจน กระตุ้นความเจริญและเสริมสร้างมาตรฐานในการดำเนินชีวิต แต่ขณะเดียวกันเหมืองแร่ก็สร้างปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม โดยประเด็นท้าทายก็คือ การทำให้ที่ดินกลับคืนสู่สภาพเดิมหลังจากการทำเหมือง ซึ่งที่ประชุมเห็นควรให้มีการทำเหมืองอย่างยั่งยืน มีการชดเชยต่อชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการทำเหมืองแร่ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การกำหนดระบบการติดตามและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตลอดจนแนะนำให้มีการจัดทำ Strategic Assessment ก่อนการดำเนินการทำเหมือง และให้มีการใช้เทคโนโลยีที่สะอาดเพื่อลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ยังขาดศักยภาพในการดำเนินงานทั้งในเชิงวิชาการและสถาบัน ดังนั้น ที่ประชุมจึงเน้นย้ำถึงความสำคัญของการพัฒนาสถาบันและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเรียกร้องให้ประเทศพัฒนาแล้วถ่ายทอดเทคโนโลยี และเสริมสร้างศักยภาพในการวิจัยให้ประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ ผู้แทนไทยได้นำเสนอประสบการณ์ในการส่งเสริมวิธีการทำเหมืองอย่างยั่งยืน รวมถึงการดำเนินนโยบาย Green Mining

5. การผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน

ที่ประชุมเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและการบริโภคของสังคม เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้ความสำคัญต่อระบบนิเวศและความอยู่ดีกินดีของมนุษย์ โดยให้ภาคอุตสาหกรรมปรับรูปแบบไปสู่การผลิตอย่างยั่งยืน และให้ภาคส่วนต่างๆ มีการจัดซื้อ จัดจ้างอย่างยั่งยืน (Sustainable procurement) รวมถึงมีการพัฒนา และการก่อสร้างอาคาร ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Building) โดยผู้แทนไทยได้กล่าวเน้นย้ำถึงความสำคัญในเรื่องการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล และประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน

2) การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2.1 โครงการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(กรมควบคุมมลพิษ)

การเพิ่มขึ้นของประชากร กิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์ทั้งการผลิตและการให้บริการ ได้เปลี่ยนวิถีชีวิตของคนทั้งโลกและรวมถึงคนไทยไปสู่การอุปโภคบริโภคที่มีการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมและการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของปริมาณขยะมูลฝอยและมลพิษต่างๆ

ในอดีตที่ผ่านมาการจัดการสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมักจะมุ่งไปที่ผู้ผลิตซึ่งเป็นผู้ก่อมลพิษโดยตรง เช่น มาตรการควบคุมมลพิษที่ปลายเหตุ การบำบัดน้ำเสีย การบำบัดอากาศเสีย ต่อมาได้ส่งเสริมแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ตามแผนปฏิบัติการที่ 21 ที่เป็นผลมาจากการประชุมสุดยอดของโลก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ที่กรุงริโอ เดอจาเนโร ประเทศบราซิล การพัฒนา

อย่างยั่งยืนประกอบไปด้วย การผลิตที่ยั่งยืน (Sustainable Production) และการบริโภคที่ยั่งยืน (Sustainable Consumption)

แนวทางการผลิตที่ยั่งยืน เช่น การผลิตที่สะอาด และการป้องกันมลพิษ เพื่อลดมลพิษที่แหล่งกำเนิด และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ยังคงเน้นการแก้ไขที่ผู้ผลิตซึ่งไม่ได้มีเพียงผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่ยังรวมภาคเกษตรกรรมและธุรกิจการให้บริการต่างๆ ซึ่งเป็นฝ่ายจัดหาสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้บริโภค ตามความสัมพันธ์ของกลไกการตลาดที่เกิดจากอุปสงค์-อุปทาน

อุปสงค์ของผู้บริโภคสามารถใช้กำหนดอุปทานจากผู้ผลิตได้เนื่องจากในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ความต้องการของลูกค้าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผู้ผลิต การบริโภคที่ยั่งยืนได้คำนึงถึงประเด็นนี้ หากผู้บริโภคเรียกร้องให้ผู้ผลิตปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและบริการในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ผู้ผลิตก็จะให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมตามความต้องการของลูกค้า อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของกลุ่มผู้บริโภคที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมต้องมีปริมาณมากพอที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงของผู้ผลิตได้

ในด้านการบริโภคที่ยั่งยืนประเทศไทยได้นำการตลาดสีเขียว (Green Marketing) ที่เป็นกลยุทธ์หนึ่งของภาคธุรกิจมาใช้ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา ทำให้ประเทศไทยเริ่มมีสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือสินค้าสีเขียว (Green Products) วางขายในตลาดมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การเติบโตของตลาดสีเขียวของประเทศไทยช้ากว่าประเทศอื่นๆ มาก เนื่องจากผู้บริโภคไทยยังไม่นิยมใช้ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ ทำให้การตลาดสีเขียวของไทยยังไม่ประสบความสำเร็จ นั่นคือการขาดกลุ่มผู้บริโภคที่มีความห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อม (Green Consumers) อย่างจริงจัง

ภาครัฐทั้งหน่วยงานส่วนกลางและท้องถิ่นถือเป็นผู้บริโภครายใหญ่ที่สุดที่จะสามารถสร้างแรงขับเคลื่อนให้ภาคการผลิตมุ่งไปสู่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้เกิดการบริโภคที่ยั่งยืนได้งบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐมีส่วนที่สูงสุดตั้งแต่ร้อยละ 11-17 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GDP) และไม่เพียงแต่มีสัดส่วนการบริโภคขนาดใหญ่เท่านั้น แต่ภาครัฐยังมีการจัดซื้อจัดจ้างที่ครอบคลุมผลิตภัณฑ์หลากหลายตั้งแต่สินค้าทั่วไป จนถึงการทำก่อสร้างและบริการต่างๆ

ภาครัฐ จึงเป็นกำลังสำคัญที่จะสนับสนุนให้เกิดอุปสงค์สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Demand) ในตลาด เพื่อให้เป็นกลไกขับเคลื่อนให้ผู้ผลิตและผู้ให้บริการใส่ใจรักษาสิ่งแวดล้อม (Greening the Supply Chain) โดยการออกข้อกำหนดสำหรับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่ยังไม่มีมาตรฐานฉลากเขียว การปรับปรุงกฎระเบียบให้หน่วยงานที่ภาครัฐต้องจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการเลือกซื้อและใช้สินค้าหรือบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีนโยบาย กำหนดให้รัฐเป็นผู้นำในการจัดซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มี

คำสั่งให้กรมควบคุมมลพิษ ดำเนินการศึกษาคัดเลือก และกำหนดหลักเกณฑ์ของสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้หน่วยงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำร่องจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้กรมควบคุมมลพิษดำเนินการนำร่องในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อนำผลไปสู่การปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ต่อไป

2.2 โครงการจัดทำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ (อาคารเขียว, Green Building) (กรมควบคุมมลพิษ)

กรมควบคุมมลพิษได้จัดทำโครงการการจัดทำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ (อาคารเขียว) โดยจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการเพื่อมุ่งสู่การเป็นอาคารเขียวภาครัฐภายในระยะ 5 ปี คาดหวังเพื่อจัดทำเกณฑ์มาตรฐานอาคารเขียวของประเทศไทย ตั้งเป้าอาคารเขียวภาครัฐ 750 อาคาร ซึ่งจะเป็นการช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ลดภาวะโลกร้อน และแก้ไขวิกฤตการณ์ด้านทรัพยากร

2.3 การวิจัยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยภายใต้บริบทการพัฒนาที่ยั่งยืนและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)

เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านการพัฒนาเศรษฐกิจมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเสนอแนะกำหนดงานวิจัยเชิงนโยบาย(Policy research) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก่อนและหลัง ค.ศ. 2012 ที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน(Sustainable development) และเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ และเสนอแนะแนวทางในการบรรจุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 เพื่อสำรวจและจัดทำบัญชีเกี่ยวกับแบบจำลองด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่ใช้ประเมินและคาดการณ์การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคตของประเทศไทยภายใต้ภาพอนาคตการพัฒนาที่แตกต่าง (Scenarios) ที่สำคัญๆที่มีการยอมรับเป็นสากล และเสนอแนะแบบจำลองที่เหมาะสมแก่ประเทศไทย เพื่อจัดทำฐานข้อมูล (Database) ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์แก่การจัดทำแผนที่นำทาง(Road map) เชิงบูรณาการเพื่อการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการพัฒนาประเทศ ภายใต้บริบทการพัฒนาที่ยั่งยืนและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ (Low carbon economy) ในโอกาสต่อไป โดยผลที่คาดว่าจะได้รับ คือข้อเสนอแนะด้านโปรแกรมวิจัยเชิงนโยบายหรือนโยบายวิจัย (Policy research) ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยภายใต้บริบทการพัฒนาที่ยั่งยืนและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ ที่ชัดเจนในการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อที่จะนำไปพิจารณาผนวกในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ ภาพฉายผลการประเมินและคาดการณ์การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในอนาคตของประเทศไทย ด้วยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ ภายใต้เงื่อนไขการพัฒนาที่แตกต่างที่ได้จากการสำรวจและ แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่เหมาะสมแก่การคาดการณ์การปลดปล่อยก๊าซ

เรื่อกระจกในอนาคตของประเทศไทยภายใต้ภาพอนาคตการพัฒนาที่แตกต่างกัน (Scenarios) และรูปแบบแผนที่นำทาง (Road Map) เชิงบูรณาการเพื่อการลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการพัฒนาประเทศที่พึ่งพาคาร์บอนน้อยที่สุดที่สอดคล้องกับข้อตกลงและผลลัพธ์ของแผนปฏิบัติการบาห์ลี โดยมุ่งเน้นสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ